

TOVERI (THE COMRADE)

The organ of the Finnish workers in the Western States. The only Finnish Daily in the West. Published Daily, except Sunday, at Astoria, Oregon, by the Western Workmen's Publishing Society.

Office Seventh and Commercial St., Opposite Post Office.

Post Office Address:
TOVERI, Box 99, Astoria, Ore.

EDITORIAL STAFF

Sulo Syvänen, Alex Sevo, A. N. Koskela, K. E. Heikkinen.

Phone: Office 365, Editorial Dept 832

Entered as second-class mail matter July 18, 1912, at the Post Office at Astoria, Oregon, under the Act of March 3, 1879.

Laillisen juhlapäivän takia lehtemme seuraava numero ilmestyy vasta tiistaina.

Ulkomaakauppa tarvitsee aseellista selkänjojaa

Monet ovat olleet ne kokemukset, mitkä Amerikan imperialismi on saanut seikkailustaan Euroopassa viime sodassa ja sitä seuranneena aikana. Amerikan imperialismi tunkeutui sinne silte erittäin otolliseen tilanteeseen, mutta "ulosoppineitten" parissa tämä nahkapaikka sai tämän tuosta nöyryyttävään nenälleen. Se koetti esittää lokaantuneen osaa ja vetäytyä leikkiä joksikin aikaa sivuun, mutta tämänkin toimenpiden oli vain nahkapaikan harkitsematon tempu, josta se itse sai nahoissaan karsia seuraukset.

Nykyinen Yhdysvaltain hallitus on koettanut parsiskella edeltänsä tekemiä virheitä ja aina silloin tällöin se köyhällekin kansalle kertaa oppimiaan loksia. Eräässä äskeisessä New York Evening Postin numerossa julkaistaan taas näin alkeellinen läksy, minkä Herbert Hoover, nykyinen kauppasihteri, on monien äskeisten huutomaisien lopullisena kokemuksena oppinut. Hoover on tämän mukaan lopullisesti päässyt selvälle sille, että "kaikkien asioiden ratkaisussa tullaan loppukädessä kansainvälisiin suhteisiin".

Uudessa toimissaan on hän tullut huomaamaan, että Europan maat, joiden sodan aikana oli otettava avustusta mistä sitä vain sai ja millä ehdolla ja hinnalla tahansa, ovat nyt järjestyneet huolellisesti. Ne eivät ole näennäisestäkin niin liberaalisti kuin ennen, vaan ajavat asioitaan erikoisen huolellisesti harkiten ja johdonmukaisesti vastustajan syrjäyttämisen periaatetta noudattaen.

Mikäli tavara tuotanto ja Amerikan tuotteen ostaminen on kysymyksessä, ovat ne havainneet tarkoin mitä rauhaansa tulee. Siinäkin ne ovat tarkoin

järjestyneet, eivätkä enään anna kauppan teossa puolikkaa kenen tahansa ja miten tahansa, vaan toimivat siinä hiestuista harkiten. Ne ovat muodostaneet kaiken kaikkiaan yhden ainoan ostolliseen, häviäneet kaiken mahdollisen kilpailun amerikalisten tuotteitten ostamisessa. Tämä välitysläike ostaa suurissa erissä ja jotenkin tarkoin määrää hinnoilla se ostaa. Samalla kertaan ovat europalaiset rajatneet tuotantonsa, pyrkien siinä jonkinlaisen johdonmukaisuuteen kapitalistien yhteistä etua silmällä pitäen. Tuloksena tästä ja monesta muusta asiasta liittävää seikasta on ollut se, että Amerikan vienti Euroopan viimeisen puolen vuoden aikana laski 50 prosenttia.

Hoover on huomannut, että amerikalaiset ovat joutuneet vetämään lyhemmän korren ja siksi hän eräässä julkisessa puheessaan on lausunut ajatuksen, jonka mukaan Amer. vientikauppiaitten myöskin olisi järjestettävä yhdeksi kokonaisuudeksi annettun opetuksen mukaan, jolloin myyjien puolelta kaikki ei kilpailua saattaisi tulla kysymykseen. Mutta tämä ei ole ainoa Hooverin saama kokemus kauppaohjelmastaan. Hän on huomannut senkin, että europalaiset imperialismistit hallitukseensa suurtuloisuuksensa kanssa ovat yksissä tuumiin tunkeutuneet niille alueille, mistä amerikalaiset raaka-aineita ostivat sodan aikana. Europalaiset hallitukset ottavat liikemihilleen tuntuvaan rahallista ja diplomaattista avustusta, vieläpä niinkin pitkälle, että ovat valmiit etujensa turvaamiseksi marssittamaan sotajoukkonsa ja lähettämään laivastonsa kauppiaitensa ja tehtailijoihinsa avuksi aina tarpeen mukaan.

Tietenkin on Amerikakin sitä menettelyä noudattanut, mutta ei niin taivastasi kuin europalaiset. Amerikalaiset alkavat tulla markkinoille syrjäytettyinä asemalla, kottomaassa välitsee toistuuuupula ja kaikki sen syntyttävä seuraukset ja kaikista tästä vetää Hoover sen johtopäätökseen, että "tällainen asia on tulla edustaa uurtavaa pyrkimystä kauppa riistämiseksi ja hallittuun kassa, johon koko kauppa mailman on kiinnitettävä huomionsa. Se saattaa, jos sitä jatkuu, tulla vaaraksi mailman rauhalle. Näin yritykset päästä vallitsemaan, johon kiihottavat hallitukset antamalla tukeaan, vaativat heti samalla "diplomaattista tukeuta. Ne johtavat hallitukseen uusien hankausien pahettien poliulle.

"Tämä merkitsee vastustamattonta painostusta käyttäviä tinkimätöntä kansallista voimaa. Se merkitsee tämän voiman kasvatamista. Se merkitsee tämän voiman kehittämistä hallituksen painostuksella; se merkitsee armeijoiden ja laivastojen."

Edelleen raportissa sanotaan, että ellei jotakin ryhdytä teke-

mään, niin "meillä on handikaappiin ottaneen kilpailu kansallissessa mittakaavassa, jota tukevat ovat hallitukset armeijoiden ja laivastojen." — Käikkeen tämän tietää kansainvälinen luokkataistelun kanssa oleva proletariaatti liiaksikin hyvin. Toinen asia on, ennättääkö se tämä imperialismiin saamaa handikaappia voittamaan ennättäkseen estämään uutta, uhkaavaa ja koko maailmaa käsittävää veren vuodatusta.

JOUTAVIA TUTKIMUKSIA

Sen jälkeen kun sotaa on käytetty mailman saattamiseksi "turvalliseksi demokratialle" tuntuu joutavalla kuulla, että itse kongressissakin saatetaan asiaa epäillä niin paljon, että esitetään sen johdosta tutkimuksen, toimeerpanemista. Tuollaista tahdittomuutta on kuitenkin tapahtunut. Joitakin päiviä sitten teki näet chicagolainen kongressimies, Michaelson, päätösestyksen, jonka mukaan kongressin olisi ryhdyttävä tutkimaan oliko J. P. Morgan pankkiliike syypää siihen, että Yhdysvallat otti osaa mailman sotain.

Päätösestyksen perustelee kongressimies Michaelson erään entisen Ranskan pääministerin, Hanotauxin äskettäin julkaiseman kirjan tekemisiin paljastuksiin, joissa nimenomaan selitetään, että Ranska olisi v. 1917 ryhtynyt rauhanneuvotteluihin, ellei Ranskassa silloin oleva Yhdysvaltain lähettiläs ja J. P. Morganin pankin edustaja erikoisesti olisi vakuuttanut, että jos Ranska edelleen jatkaisi taistelua, niin tulle siihen liittolaisten puolelle myöskin Yhdysvaltain liittymään.

Yli puoli vuotta sitten kirjoitti Yhdysvaltain työväenlehti Hanotauxin kirjan ilmestymisestä ja sen tekemistä paljastuksista, mutta Wilsonin hallitus kiirehti julkaisemaan koko kirjan pannaan ja kielsi sitä tuomasta Yhdysvaltain rajojen sisäpuolella, sekä kaikin keinoin koetti muutenkin estää sen sisällön tunnetuksi tulemista. Ja Wilsonin hallituksella oli täydellensä syytöksen estää tuon kirjan Yhdysvaltoihin tulemistä siksi, että se olisi saattanut asettaa hänen puuhansa sangen arveluttavaan valoon ja muutenkin kriittisellä ajalla paljastella joitakin mailman tunnetuimpia 100 prosenttien yli-isämaalaisten taistelunon todellisia vaikutteita.

On kuitenkin kyseenalaista tuleeko tuo päätösestyksen milloinkaan johtamaan mihinkään tutkimuksiin, sillä koko puuha ehdottomasti on vastenmielinen kongressin suurelle enemmistölle. Jos niin kuitenkin sattuisi, että tutkimusta todellakin ryhdyttäisiin toimeenpanemaan, niin sen tulokset olisivat varmaankin jo kaksikolme vuosikymmentä vanhoja. Hanotauxin kirja ei näet ole ainoa, joka paljastaa Yhdysvaltain sotaan liittymisen todellisia syytä, vaan totuu-

desta annetaan silloin tällöin nykään jo melko vapaasti tietoja. Äskettäin m. m. Englannin suurin sanomalehtien omistaja, lordi Northelli, selitti julkisesti, että Englannin hallitus Yhdysvaltoista lainaamaan varoja käytti \$150,000,000 Yhdysvaltain sotaan kiihottamiseksi ja vakuutti vielä selostuksensa lopussa, että "tuot sijoitus oli paras mitä Englanti koko sodan aikana teki." Puhumattakaan niistä huhuista, jotka ennen Yhdysvaltain sotaan liittymistä tässä maassa kiertelevät ja joissa mainittii eri sotatarvustien kuluttaneen huikkeitä summia sotakiihokun kasvattamiseksi Yhdysvaltain kansassa.

Jos todellakin tutkimuksesta tulisi tosi, niin epäilemättä se tulisi paljastamaan mailmanhistorian suurimman rosvojoukon, joka rahavaltansa hyväkseen käyttäen kiihotti kokonaisen suuren kansan vaitoja siihen määrään, että sai sen liittymään sotaan, jota se aluksi jyrkästi vastusti. Tämä tarkoitus kuitenkin saavutettiin ja trustipohatit voivat ylpeillä lihavia voittoa-sijkojaan katsellessaan myöskin toistaa lordi Northellin sanat: "Yhdysvaltain sotaan kiihottamiseen käytetyt miljoonat olivat parhaista sijoituksista mitä milloinkaan olemme tehneet."

On kuitenkin suuri ero siinä, että kuka näistä asioista puhua saa ja milloin näistä puuhaa. Kun Yhdysvaltain luokkatietoistomien työväen asian esittäjät näihin seikkoihin viittasivat sodan aikana ja sitä lähinnä seuraavaa ajanjaksona, saivat he "maaukavalluksesta" 10-20 vuoden kuritushuoneuomioita ja suuri osa niistä edelleenkin on samojen työmiesten perusteella lukkojen takana. Nyt asia ei enää voida millään pitää salassa ja siksi se pulpahtaa esille yksinäniinkin tarkoiti radikalismita suojellussa laitoskassa kuin on Yhdysvaltain kongressi. — Sitä huolimatta pitävät sota-aikeiset luokkatuomit yhä edelleenkin kutinsa.

AMERIKALAINEN MILITARISMI KIIHOTUS TYÖSSÄ

Amerikalaiset johtavat suurtuloisista lehdistä julkaisevat toinen toistaan räväkempiä artikkeleita, joissa peittelemättä kiihottetaan Amerikan kansaa. Uraamaan viimeistä penninkiä myöten sodan mooloille. Eräässä suuren lehden sunnuntai numerossa, julkaistaan räikeä kirjoitus, missä ylösosassa on kiireesta kantapäihin saakka pansarivoito japanilainen paljastettu miekka kädessä raahaamassa "Miss Columbia" raakamaisesti peränsään. Alaosassa saman kuvan kehystässä julkaistaan New York World lehdessä ollut kartooni, missä luusti asetettu miemie kädessä hänkin, edustaa "suuria sotilaskustannuksia", tämä mieo raahaas Setä-Samppaa perikatton. Tämä Worldin kartooni edustaa Setä-

Sampan"protestia suuria sotilaskustannuksia vastaan. Sama lehti mistä nämä molemmat kartoonit julkaisi, vertailee niitä ja käyttää aiheena mitä räikeämpään kiihottavaan artikkeleihin. Artikkelit alkaa näillä juhlallisilla sanoilla: "Kansa on syvästi kiitolisuuden velassa presidentti Hardingille vilpittömyydestään ja kyvykkyydestään suojellussaan tätä maata aseistaruusuttamisen ja varustamattomuuden propagandalta." Sitteen lehti jatkaa ettei kukaan ole niin halukas säästämään kansan varoja kuin presidentti, "mutta hän ei tahdo säästää kansan turvallisuuden kustannuksella". Edelleen lehti ihän "kansaa" säälitellen lausuu, että on häpeä kun kansankunnan "tätyy seuraavaan kymmenen vuoden ajalla tuhlata sotilastavarausteluihin, vastoin omaa tahtoaan niin paljon varoja, että niillä voitaisiin saattaa viljelyskelpoiksi kaikki meidän erämaamme? Rakentaa kaikki tiet mitä me tarvitsemme? Käivattäa kaikki kanaalit? Lunastaa maan rautatiet kansan omaisuuden ja vastustaa ne". Sitteen lehti selittää ettei "tämä ole meidän syyttä. Sillä me emme milloinkaan ole hyökänneet minkään maan kimpuun(?)".

"Mutta muistakaa Saksaa täällä hetkellä", huudahtaa tämä militaristinen kiihottajalehti. Edelleen lehti selittää kuinka "paha" asia on tuhlata summia sotavarusteluihin, "mutta parempi on varustella ja olla valmiina, kuin tulla löydetyksi ja maksaa ankaria sotakorvauksia kuten Saksa nyt".

Sitten selotetaan mitenäkä Japani kuluttaa puolet kansallistuloistaan sotavarusteluihin, ja ketä vastaan. Ei Suur-Britanniaa vastaan, jonka liittolaisten se on. Japani ei myöskään halua hyökätä Venäjää vastaan, ollen liian viisas sellaiseen. No ketä vastaan sitten Japani varustelee. "Japani haluaa tulla poikki Tyyneen valtameren ja saada oikeuksia tällä puolen Tyyneen valtameren", päättelee kirjoittaja.

Artikkelissa luhduttelaan Yhdysvaltain kansaa siten sillä seikkalla, että sen sijaan kun Japani kuluttaa puolet kansallistuloistaan sotavarusteluihin, Yhdysvallat kuluttaa ainoastaan neljän osan. Arvelen lietsoneensa kylliksi kiihottusta lukijoilmeille, lehti määrää jokaisei amerikalaisen kirjottamaan presidentti Hardingille seuraavasiältoisen kirjeilman: "Hyvä herrä. Minä olen kiitolinen teille teidän päättävyydestänne pitää tämä maa valmiina milloin hyvänsä sille jotain tapahtuu."

Yhdysvalloissa, missä kansan syyvien rivien luokkatietoistomien kiva verrattui heikkoa ja sen harhaisuuksilisuus voimakasta, on tuollaiselle kylvölle vielä verrattin edullinen maaperä, varsinkin kun työväen järjestöissä luokkatiedottomuutensa hajanaisuutensa, heikkoutensa, ja saamattomuutensa vuoksi ei ole vielä suurtakaan tekijää tällaisen-

militaristisen kiihottuksen paljastamiseksi.

Ja että näitten militaristien yllistämää presidentti Harding todella valmistelee suuripirteisiin militaristien varusteluihin, sitä todentaa sekin seikka, että hän on juuri nimittänyt Yhdysvaltain hallituksen laivaston johtokunnan puheenjohtajaksi Terästrajan J. A. Farrellin, joka on toiminut Terästrajin johtokunnan puheenjohtajana tuomari Garyn oikeana kätenä jo pitemmän aikaa. Täten pätee Terästrusti läheiseen yhteyteen laivastovarustelun kanssa ja luonnollisesti kehittää varustelua niin pitkälle kuin Yhdysvaltain kansallistulokaudet suinkin voivat kantaa, voidakseen myydä rajattomat määrät terästä ja rautaa huikkeitä hinnoista, ja nykyä maan työtehtäviä luokkia sotavarustelujen yhteydessä.

Toinenkin puoli ja merkitys on Farrellin nimittämisellä laivastojohtokunnan puheenjohtajaksi. Yhdysvaltain laivastovarusteludepartementti on jäätäläsuuri työnantajana. Tämän laitoksen ylläpitämää johtajana on Farrellilla oleva tilausosa ajaa mestarinsa opeittajansa tuomari Gemfywoajnoimaa avoimen työpajan jorjittikkaa ja siten murskata järjestyneen työväen järjestyksirytykset.

Amerikan militaristien suunnaton varustelu on edelläkävijänä amerikalaisen kapitalismin suunnitelluissa kasvua mailman valtiaksi. Se on sen imperialismisen ohjelman toteuttamista, mihinkä äskes päätetty sota herättä amerikalaisen kapitalismin pyrkimään, nimittäin ensinnä päättävältiaaksi koko läänisellä palonpuolikolla ja Tyyneellä valtamerellä ja siten kasvua koko mailman herraksi. Tämä imperialistinen suunnitelma johtaa tie-

tenkin välttämättä suuriin otte-luihin, jäätäläsuotiin muitten suurvaltojen kanssa ja sitä varten kuumeentapainen varustelu. Kuinka pitkälle amerikalainen imperialismi ehki unelmaansa toteuttaa ennen kuin se romahtaa riippuu mailman työväenluokan voimien kasvusta ja taistelujen onnistumisesta.

TAANTUMUKSEN NOSTAESSA PÄÄTÄÄN

Mailman huomio on nykyisin ollut kiintynyt Ylä-Sleesia tapahtumiin, Ruhrin valtakuusymykseen ja Saksan sotakorvauksien, puhumattakaan "aseista riisumisen puolesta", ikaankuin nämä olisivat oleet hyvinkin vakavaltuntoisia kysymyksiä. Näitä kansainvälisen imperialismiin ristiriitaisuuksien pintailmiöitä on kuitenkin pidetty vain verhona imperialismiin kulissitakaiselle yhteistoiminnalle, sillä vaikka Neuvosto-Venäjä on toistaiseksi ollut "uonohduksissa", on se kaiken aikaa kuitenkin ollut imperialistisen politiikan painopisteenä. Todellisia raatavia ja voittamattomia ristiriitaisuuksia on kyllä olemassa, mutta silti ei ole unohdettu "yhteistä vihollista" tai lakattu suunnittelemasta sen tuhoamista. Ja kaiken aikaa onkin hyvässä yhteisymmärryksessä valmistettu uuden ja jos mahdollista, kuolettavan iskun antamista proletariaatavallalle. Kuinka pitkälle näissä suunniteluissa on päästy ja miten todellisuudessa on kiihkeästi valmistettu Europan mannermaalla uutta välttämättömsä sotaa varten, se ilmenee kirjotussarjassa "Taantumuksen nosteassa päätään", jonka ensimmäinen osa julkaistaan tässä numerossa.

OIKEALLA TIELLÄ

Erötessään Amerikan sosialistipuolueesta ja lähtiesään taivaltamaan itsenäistä järjestönsä, S. S. Järjestönsä tapahtui uusi elälyttävä käännökehoita. Leikkaus ehkä tuu monesta vanhan Sosialistipuolueen mukana kulkenneista toiverista kivilouusta, mutta se ei välttämättömät päättämekse parantamaan. Sosialistipuolueen yhteydessä järjestöme oli jo vuosikausia sairastanut "kuolemantautia", niinkin "Raivajain aikoinaan tunnusti, järjestötoiminta tahdoti muuttua luutneeksi, kokouksissa ei innostuttu kulkemaan, tehtäviä täyttämään oli vaikea saada ketään, monet rehelliset luokkatietelijät lankeasivat syndikalistien leiriin, joka tarjosi "repäisempää" toimintaa, ja toiset siirtyivät "väishtëinä" syrjään. Nämä olivat sairauden oireita, joihin olisimme hiljoilleen menetyneet ilman leikkausta. S. S. Järjestö oli jo suorittanut historiallisen tehtävänsä ensimmäisen vaiheen. Sen täytyi kulkea eteenpäin ja astua uuteen vaiheeseen. Leikkauksen jälkeen tuntuu jossain paikoin kivilouisuutta,

niinkuin järjestöme itäpiirissä, mutta sairauden perussytyt on poistettu ja pian parantuu järjestöruumiimme, sielläkin alkaen toimia uudella elämänhalulla.

Perustamisen jälkeen S. S. Järjestö osotti harvinaista elinvoimaa, tarmoa ja intoa ninkaan kuin se kävi taittelua sen henkisen pimeyden hävättämiseksi: mikä kahlehti suomalaista siirtokansaa pappien ollessa sen henkisen holhoajana. S. S. Järjestö onnistui murtaa tämä holhous ja pikäkuporvarillinen vastarinta, ja hävittä monentehä hapatukset, suorittain niissä suurimerkityksellisen työn. Arvamatomattoma hyödystä on se valmistunut minkä S. S. Järjestö on suorittanut ja korkealle on suomalaisen siirtolaisyöläisten valmistus noussut entisiin pimeisiin oloihin verrattuna vielä parikymmentä vuotta sitten.

Kun patavanhoillisten ainesten vastarinta oli murettu, oli järjestömekin noussut kukoistavimmilleen. Si-

TAANTUMUKSEN NOSTAESSA PÄÄTÄÄN

Monenlaiset ovat ne mailmanpolitittiset tapaukset, jotka herättävät niin sanotun yleisön mielenkiintoa. Niillähän voi olla tiettyille piireille kerrassaan ratkaiseva merkitys. Mutta kaikki poliittiset päätökset, ratkaisut ja tapaukset jäävät varjoon silloin kun kapitalismissa yhteiskunnassa ilmenee vapautuneita voimia, jotka kärjistävät luokkavastakohtia. Seurauksena on taistelujen mittely kapitalistien ja proletariaatin välillä. Tämä näytelmä ei ole jokapäiväinen, se on mukanaan satempaa ja suurenmoisen. Nykyisen Europan valvutuneiden proletariaatin on valppaasti seurattava kaikkia päivänyksymyksiä ja pyrättävä ratkaisemaan ne omien taruustensa mukaisesti. Tästä voi nimittää olla suuria hyötä vallankumouksen kehitykselle, sillä jokaisella kysymyksellä on aina luokkavastakohtainen leima. Mutta on samalla sängen tärkeää olla selvillä siitä, koska jollain ihmellä on suurempi merkitys kuin tavallisella niin sanotulla päivänyksymyksellä. Tämä tapahtuu silloin kun yhteiskunnassa pitävät vastakohdan yhtäkkiä saavat kärjistyneen luonteen kehittyneen pääoman ja työn väliseksi sovittamotomaksi ristiriitaksi. Valaisevansa esimerkinä tästä on puolaalais-venäläinen sota. Tardomme ylöselvellen väitteen todistamiseksi puhua sen mahdollisuudesta.

Lähitpäivinä hyväksytään luultavasti Rian rauhansopimus. Puolaalaiselta taholta on usein ja väkivastasti painostettu rauhanteon välttämättömyyttä. Kronstadin tapahtumien johdosta oli "Gazeta Warszawska" lehdessä, joka on Dmowskin äänenkannattaja ja Puolan johtavien taantumuskansallisten puhelijain, san-

*) Artikkeili on kirjoitettu ennen lopullista rauhansopimusta.

TAANTUMUKSEN NOSTAESSA PÄÄTÄÄN

tävästä kevättyökäyksestä kuten luonnollisesta asiasta ainakin. Kansallisdemokraattien puole on ranskalaisen pääoman käskylläinen Puola ja sen ulkopoliittikka on sen mukainen. Kaikkia sisä- ja ulkopoliittisia tilanteita on mainittu puole nimnuodonin valmis käyttämään hyväkseen tarkoituksella sekaantua Neuvosto-Venäjän sisäisiin kysymyksiin. Se on työkäykseksi Puolaan komin vahvistaa Rian rauha saavutukseen idässä tyydyttävän ja laillistetun rajalinjan. Jos Venäjällä istuen pääsisiksin valtaan taantumus, kohtaisi se ja sen länsimaiset suostijat uudessa rajalinjassa "fait accompli", vakavan esteen, jota vastaan heidän imperialismistiset pyrkimyksensä murtuisivat. Näistä sanottu selviää siis, että puolaalaiset taantumuskansalliset pitävät Rian sopimusta mahdollisena asiana, minkä he muuten suoraan tunnustavatkin. Tehtyään mahdollisen rauhau ovat he luonnollisesti heti sen jälkeen valmiit muuttamaan poliittikkaansa. Kumpikin puoli on siis selvillä siitä, että käydylillä neuvotteluilla ja tehdyillä sopimuksilla on vain muodollinen merkitys, vaikka yksityiset rauhaneuvottelijat toimivatkin rehellisessä mielellä luullen solmiavansa pysyvän rauhau. Äskes mainittu sanomalehti Gazeta Warszawska ja sen ohjelmogrammalahen Reczpospolita eivät koskaan ole sallanneet mielipiteitä siitä, että sota Neuvosto-Venäjän kanssa oli välttämätön. Joka päivä — miltei joka silmänräpäyksin — saa Puolan suurporvarillisista ja pienporvarillisista lehdistä lukea bolshevikien hyökkäysaikeista. Tarkoituksena oli tietenkin ylläpitää ja kiihottaa puolaalaisen sotaintoa. Jos puolaalaiset sanomalehdet eivät uskaltaisikaan sanoa koko totuutta Rian rauhansopimuksen johdosta, pitivät Puolan taantumuskansallisten kustantamat ukrainalaiset lehdet huoleh siitä, että sanat julki saadaan. Ne puhuvat bolshevikeja vastaan teh-

ta. Niitä tulee Saksasta, tiivaltava, Tsekkoslovakista ja erittäinkin meriätoite, Danzigin kautta. Mainittujen maitten sanomalehdissä saav tuostakin lukea uutisia näistä sotatarvityötehtävistä. Saksan Danzigiin luovuttamat sotavarustukset aiotaan lähettää puolaalaisille. Samaten tekee Ranska niiden sotatarvityönsä kanssa, jotka itävallan on rauhansopimuksen mukaan luovutettava. Saksalais-puolaalaiset rajalle kerätään vaunuläjätsäin samanalaisia tavaraa. Puola on nykyään liitunneen kaltainen. Sen käytettävissä on satoja tärkkeä ja erinomaisen rasikka tykistö. Puolaan on kerätty suunnattomia ampumarvettä, erittäinkin tykistöammukksia ja kaasupommeja. Sillä on suuri ilmaläivasto, jossa on erikoisia ukkomalaisia lentäjäosastoja. Puolan teollisuudella on suuria vaikeuksia. Tehtäät on pantu selosaan. Mutta yksittäis on käynnissä yötä ja päivä — "Pociskin" ampumarvityönsä. (Mainittu tehdas on perustettu ranskalaisen yhtiön Schneider-Creuletin pääomalla, joka on liitossa englantilaisen Vickers Co. kanssa. Ne muodostavat yhdessä mailman suurimman sotaiteollisuustruinin. Europan sotatarvityönsä on kokonaan niiden määrättävissä. Neuvosto-Venäjään vastaan käyty sota ei siis suinkaan vahingoittaisi mainitun yhtiön yksityistuja. Sotaa voisikin pitää mitel yksinäin niistä johtavana.) Ranskalainen kenraali Nissel johtaa Puolan sotilaillisia valmisteuksia. Hänen apunaan on suuri joukko ranskalaisia sotilasohjeiltoita. Päätti Puolan omaa armeijaa on vastavallankumouksellisten käytettävänä "aseista riisuttuja" venäläisiä ja ukrainalaisia joukko-osastoja, nimittään Petjuran, Balachovitschin ja "Perekynkin joukot. Ranska pitää näistä lahtarikaarteista isällistä huolta, varustaa he aseilla ja muonavarolla. Niinpä voikin Puolan sotaministeri, kenraali Sosnkowski, käydeään

Pariisissa saamassa lähempää määrärahyksiä kerskata ranskalaisille työntahtijle: "Ranskala saamansa uuen takia ja ranskalaisen asiaantuntijtoien kautta on Puola nyt sotilaallisesti paremmin varustettu kuin koskaan ennen. Olemme valmiit kaikkeen, tapahtukoon sitten mitä tahansa." Nämä sanat merkitsevät sitä, että Puola on Ranskan sokeaa välikappale ja sellaisena valmis mihiin tahansa.

Valmistukset muualla.

Siirrymme sitten Puolan itäiseen naapurin, Rumanian, josta on tullut kansainvälinen taantumuskansalliset toimien toinen suuri keskitysleiri. Vain joitakin viikkoja sitten lausui Rumanian pääministeri Take Jonescu seuraavat suuret sanat: "Rumania voi liittolaisensa avuksi asettaa sotakannalle vähintään 800,000 miestä." Ranskan marsalkka Petainelänsä Rumanian sotavarustuksia ja meriätoite Dardanelien kautta virtaa maahan sotatarvityö, kaikki ranskalaisista valmistettua. Tästä sattuu Rumanian sanomalehdissä tuon tuostaan vilahuttamaan uutisia. Armeijan kotiutus lykätään kuukaudesta toiseen. Hiljattain annettiin mainitun armeijan päällikönnalle käsky vedota miehistöön isämaallisittin tunteisiin ja vakuuttua sille, että armeijan sotakannalla olo oli — ulkopoliittisen aseman vuoksi — edelleenkin välttämätön. Rautateitten rappeutuminen takia on jo ajoissa ryhdytty keskittämään joukkoja Bessariaan ja sieltä Dnjester-linjalle. Allinoma näkee Rumanian sanomalehdissä lyhyen, mutta sisältörikkaan ilmoituksen: "Kaikki siviilit ja yksityisliikkeen kielleetään sotanyttämöön lähelyydessä." (Sotatilaan julistetualla alueella.) Äskettäin oleksit Bukarestissa kenraali Haller, jolla Piil-sudskin jälkeen on Puolan armeijan korkein johto. Häntä seurasi joukko ranskalaisia ja puolaalaisia esikuntaupseereja. Hallerin lähdettyä

ilmeisti Bukarestiin Puolan yleisikunnan päällikkö, Rozwadowski, joka esitti yhteisen "puolustusnuotteluman" pienimpiä yksityiskohtia myöten. Puolan tehtävänä oli sen mukaan "puhlustaa" Vilnasta itä-Galitsiaan ulottuvaa rintamaa. Näitten läntisten rintamien lisäksi on Neuvosto-Venäjän oltava valmis kohtaamaan pohjoisoseitin päin hyökkäävää hyvin varustettua vihollista. Kenraali Mannerheim, kymmensuhensien työläisten teurastaja, pitää yhä lahtarinsa valmiina uusin tiituihin. Hän on yksissä tuumin europalaisten taantumuskansallisen kanssa, otdottaen heidän merkikään ryhtyäkseen suuren ristrotteen keisarin haudan vallottamiseksi.

Puola, Rumania ja Suomi — siinä kansainvälisen taantumuskansallisen rintaman ensi linja, johon mahdollisesti vielä voi lukea Latvian ja Viron. Tämän linjan taakse valmistetaan toista. Etelä-Europan valloista pakotetaan Bulgaria ja Jugoslavia antamaan apujoukkoja Venäjää vastaan tehtävä suuria hyökkäystä varten. Tämän takana on ranskalainen kenraali Franchet d'Esperay, joka mailmansodassa toimi Makedonian rintaman ylläpällikkönä. Paikallisiin seikkoihin perhytyneenä on hän omaan johtamansa näitten maitten sotavalmistuksia. Unkarilaisen Hortby-armeijan häirtämissä toimuksena on päästä mukaan odotteuvissa olevaan "kunnikaasaan" taisteluun. Tsekkoslovakian eduskunnan kansallisdemokraattinen jäsen — hänen nimensä ei ole mainittu semisen arvoinen — lausui hiljattain, että Tsekkoslovakian on — ulkopoliittisten olosuhteitten vuoksi — asetettava 400,000 miestä sotakannalle. Ja tsekkiläinen ulkoministeri Benes on julkisesti ilmoittanut olevansa valmis asettamaan taantumuskansallisen näiden hyökätessä Neuvosto-Venäjän kimpuun. Joten tätä beruuttavaa on mitään hyvää odotetta

viissa. Tsekkoslovakian käskijänä ot ainakin toistaiseksi tri Samal, joka puolestaan on hra Kransschin edikea käsi. Tämän ja siis koke maast valtiensa on edellämainittu mahtava sotatruisti Schneider & Creuzet.

Saksalaiset taantumuskansalliset on myös laskettu edellisiin "mailman vapauttajiin". Nykyään ollaan joukkin selvillä Ludendorffin hankeissa. Tämä esitti ententele soisunnitelman, jota Saksan vastarialankumouksellisten piti noudattaa saamattomassa Neuvosto-Venäjää vastaan. Saksan ja Puolan sanomalehdistö "yhtäpitävien tietojen mukaan saapui Berliiniin jouko aika ta kaperin puolaalaisia neuvottelemasta Saksan viranomaisten kanssa. Tarkoituksena oli päästä selville siitä, missä määrin saksalaiset antaisivat puolaalaisia näiden joutuessa sotaan Venäjän kanssa. Kenraali Seekin osanotto Lontoon neuvottelevien välinen istuntoihin todisti myös oltuun Saksan hallituksen halua ottaa jollain tavoin osaa Venäjää vastaan tehtävään kapitalistiseen ristrotteen. Ententele on ilmankin hallussaan arvokkaita panteja, takeita siitä, että saksalaiset voidaan koska taantava pakottaa tanssimaan sen pillin mukaan. Saksa on niin sotilaallisessa kuin taloudellisessakin suhteessa kokonaan ententeleste riippuvainen.

Ranskassa on se pääajaa, jonne kaikki langat johtavat, ja jossa kaikki Neuvosto-Venäjää vastaan kotoistuvien sotilaallisten valmistusten johto on. Tämä ei johdu pelkästään ranskalaisen sodan halusta. Ranska todelliset edut ovat tässä kysymyksessä. Ranskalaiset kapitalistit ovat siltjotteen suurimman osaan pääomastaan Venäjälle.

Ranskalla ei ole sellaisia taloudellisia apuneuvoja, että se voisi kättää kottimaisia tuotantoon siinä määrin kuin Englanti, Saksa tai Amerika. Ranska ei voi kilpailua muuttujien maitten kanssa mailmanmarkkinoista. Sen täytyy pettää